

राजा दिनकर केळकर संग्रहालय, पुणे यांची प्रचलित कायद्यांतर्गत नोंदणी करणे व सर्वेक्षण २३, मौजे बावधन बुद्धुक, ता. मुळशी, जि.पुणे येथील जागेवर राज्य वस्तुसंग्रहालय बांधणे यासंदर्भात अभ्यास गट गठीत करणे.

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : रादिके-२०२१/प्र.क्र.७७/सां.का.१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय (विस्तार), मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ८ ऑगस्ट, २०२२

प्रस्तावना :

राजा दिनकर केळकर संग्रहालय, पुणे या संस्थेचे कामकाज हे कै.दि.गं.केळकर, संस्थापक, राजा दिनकर केळकर संग्रहालय व महाराष्ट्र शासन यांच्यामध्ये दि. १९.३.१९६२ रोजी व त्यानंतर दि. १२.०४.१९७५ रोजी झालेल्या करारानुसार सुरु आहे. या करारानाम्यानुसार सदर संग्रहालयातील वस्तुंवी मालकी शासनाकडे असून देखभाल व व्यवस्थापन इत्यादीचे अधिकार मा.मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील संग्रहालयाच्या व्यवस्थापन मंडळाकडे आहे. सदर संस्थेस शासनाकडून पुणे येथील संग्रहालयाच्या जागेचे भाडे व कर तसेच व्यवस्थापन खर्चापोटी अनुदान देखात येत आहे. सदर संस्था नोंदणीकृत नसल्याने सदर वस्तुसंग्रहालयाची प्रचलित कायद्यांतर्गत नोंदणी करून घेण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

२. सन २०२१ च्या अर्थसंकल्पिय भाषणात राज्य संग्रहालय उभारण्याचा मानस असल्याचे नमुद आहे. त्याअनुषंगाने राज्य वस्तुसंग्रहालयाची निर्मिती करण्यासाठी पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभागाच्या दि. २८ एप्रिल, २०२१ च्या शासन निर्णयान्वये राज्य वस्तुसंग्रहालय सळकागार समिती गठीत केली होती. सदर समितीने त्यांचा अहवाल सादर केला आहे. नियोजित राज्य वस्तुसंग्रहालयाकरीता जागा निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे. राजा दिनकर केळकर संग्रहालय, पुणे यांच्या नावे शासनाने प्रदान केलेली सर्वेक्षण २३, मौजे बावधन बुद्धुक, तालुका मुळशी, जिल्हा पुणे येथील ६ एकर जागा प्रशस्त असल्याने व त्यावर अद्याप बांधकाम झाले नसल्याने सदर जागेत राज्य वस्तुसंग्रहालय बांधता येईल का थाचा तांत्रिकदृष्ट्या अभ्यास करणे आवश्यक ठरते.

३. उपरोक्त निष्यांवाबत तिं.३.६.२०२२ रोजी राजा दिनकर केळकर संग्रहालयाच्या व्यवस्थापन मंडळाच्या ५९ व्या समेत चर्चा झाली. त्याअनुषंगाने वस्तुसंग्रहालयाची प्रचलित कायद्यांतर्गत नोंदणी करणे यासाठी तसेच सर्वे क्र. २३, मौजे बाबधन बुद्धुक, ता.मुळशी येथील जागेवर राज्य वस्तुसंग्रहालय बांधणे शक्य आहे का, याचा अभ्यास करण्यासाठी अभ्यास गट गठीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय -

उपरोक्त पार्श्वभूमीवर राजा दिनकर केळकर संग्रहालयासंदर्भात पुढील दोन अभ्यास गट गठीत करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे:-

१) राजा दिनकर केळकर संग्रहालयाची कायदेशीर नोंदणीकृत संस्था म्हणून नोंदणी करण्यासंदर्भातील अभ्यास गट

या अभ्यास गटाची संरचना पुढीलप्रमाणे राहिल -

१.	विभागीय आयुक्त, पुणे	अध्यक्ष
२.	सह / उप सचिव, विधि व न्याय विभाग	सदस्य
३.	उप सचिव, सांस्कृतिक कार्य	सदस्य सचिव
४.	संचालक, पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालय संचालनालय	सदस्य
५.	श्री.सुधन्वा रानडे, संचालक, राजा दिनकर केळकर संग्रहालय	अशासकीय सदस्य
६.	श्री.सुरेंद्र रानडे, राजा दिनकर केळकर संग्रहालयाचे प्रतिनिधी	अशासकीय सदस्य
७.	श्री.सुदर्शन रानडे, राजा दिनकर केळकर संग्रहालयाचे प्रतिनिधी	अशासकीय सदस्य
८.	श्री. संजीव सारे, राजा दिनकर केळकर संग्रहालयाचे प्रतिनिधी	अशासकीय सदस्य
९.	श्री.नितीन भालेराव (वकील), राजा दिनकर केळकर संग्रहालयाचे प्रतिनिधी	अशासकीय सदस्य
१०	श्री.विजय लिमये, (मे.कंज अँड कंपनी एलएलपी- कंपनी सेक्टरी फर्म) राजा दिनकर केळकर संग्रहालयाचे प्रतिनिधी	अशासकीय सदस्य

कार्यक्रम

"(१) राजा दिनकर केळकर संग्रहालय या संस्थेची प्रचलित कायद्यांतर्गत नोंदणी करण्याच्या अनुंंगाने, या संग्रहालयाच्या सध्याच्या व्यवस्थेचा व संबंधित कायदेशीर बाबीचा सर्वक्षण विचार करणे.

(२) सदर संस्था, संस्था नोंदणी अधिनियम १८६०/ महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त कायदा १९५०/ कंपनी अधिनियम २०१३ मधील कलम ८ अंतर्गत नोंदणी केल्यास होणारे लाभ च तोटे, सदर कायद्यांतर्गत नोंदणी करण्यासाठी कार्यपद्धत, त्यापैकी संग्रहालयाची कोणत्या अधिनियमाखालील नोंदणी योग्य राहिल, नोंदणी करण्यासाठी कार्यपद्धत, आवश्यक असलेल्या मान्यता याचा व अनुंंगिक बाबीचा अभ्यास करणे "

या अभ्यास गटाने उपरोक्त मुद्यांबाबत अभ्यास करून अहपाल शिफारगीसह मा. मुख्य सचिवांना हा शासन निर्णय निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून एका महिन्यात सादर करावा.

२) सर्व क्र २३, मीजे बाबूदन बुद्धुक, तालुका मुळशी, जिल्हा पुणे येथे राज्य वस्तुसंग्रहालय बांधण्यारांवर्मातील अभ्यास गट

या अभ्यास गटाची संरचना पुढीलप्रमाणे राहिल -

१.	अपर गुरुद्य सचिव (महसूल)	अध्यक्ष
२	सचिव, सांस्कृतिक कार्य	सदस्य
३.	विभागीय आयुक्त, पुणे	सदस्य
४.	संचालक, पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालय संचालनालय	सदस्य सचिव
५.	उप सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय	सदस्य
६.	डॉ. निलांबरी जगताप, वस्तुसंग्रहालय तज्ज्ञ, छत्रपती शाहू अध्यासन पेंड्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर	सदस्य
७.	श्री. सुधन्वा रानडे, संचालक, राजा दिनकर केळकर संग्रहालय	अशासकीय सदस्य
८.	श्री. सुरेंद्र रानडे, राजा दिनकर केळकर संग्रहालयाचे प्रतिनिधी	अशासकीय सदस्य
९.	श्री. संजीव साठे, राजा दिनकर केळकर संग्रहालयाचे प्रतिनिधी	अशासकीय सदरघ

१०.	श्री राजेंद्र रानडे, (संग्रहालयाचे वास्तुविशासद तथा प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार)	अशासकीय सदस्य
११.	डॉ.गो.वं. देगलूरकर, पुरातत्व तज्ज्ञ, पुणे	अशासकीय सदस्य
१२.	शासनाने नियुक्त केलेले सल्लागार (म्युझिअम प्लॅनर)	अशासकीय सदस्य

कार्यक्रम -

“सर्वे क्र. २३. मौजे बावधन बुद्धक, तालुका मुळशी, जिल्हा पुणे येथील राजा दिनकर केळकर संग्रहालयास शासनाने प्रदान केलेल्या ६ एकर जागेवर राजा दिनकर केळकर संग्रहालयासह राज्य वस्तुसंग्रहालय बांधता येईल का याचा अभ्यास करणे.”

या अभ्यास गटाने वरील विषयावरील अहवाल शिफारशीसह मा.मुख्य सचिवांना शासन निर्णय निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून एक महिन्यात सादर करावा.

२. सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२२०८०८१७१९२९७२३ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल याच्या आदेशानुसार व नावाने,

विवक्षितमार्दे
(विद्या वाघमारे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य
२. अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३. अपर मुख्य सचिव (महसूल व नोंदणी व मुद्रांक शुल्क), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. प्रधान राजिव, विधि व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. सचिव(सांस्कृतिक कार्य), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. विभागीय आयुक्त, पुणे
७. संचालक, पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालय संचालनालय, मुंबई
८. डॉ. निलांबरी जगताप, वस्तुसंग्रहालय तज्ज्ञ, छत्रपती शाहू अध्यासन केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
९. डॉ.गो.वं. देगलूरकर, पुरातत्व तज्ज्ञ, पुणे
१०. संचालक, राजा दिनकर केळकर संग्रहालय, पुणे
११. राजा दिनकर केळकर संग्रहालयाचे नरील सर्व प्रतिनिधी
१२. निवड नस्ती (सां.का.१)